

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 13843
Tarih : 10.08.2021

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 10/08/2021 16:13
Sayı: E-120.10-
0854903

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Kadına yönelik eril şiddetin ve dolayısıyla kadın kırımına varan cinayetlerin giderek artması ülkenin en yakıcı ve yıkıcı sorunların başında gelmektedir. Özellikle İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararının yürürlüğe girmesi sonucu kadına yönelik şiddet, istismar, taciz, tecavüz ve kadın cinayetlerine dair vakalarda görülen artış meselenin derinlikli ve çözüm alıcı nitelikte ele alınmasını gerekli kılmıştır. Kadına yönelik şiddet ve cinayetlerin sebep ve sonuçları ile derhal alınacak önlemlerin tespiti amacı ile Anayasa'nın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 üncü ve 105 inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz. 10.08.2021

Meral DANIŞ BEŞTAŞ
HDP Grup Başkanvekili
Siirt Milletvekili

GEREKÇE

Ülke gündeminin değişmeyen ve başat meselesi haline gelen kadın cinayetleri, bilhassa İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararı ile birlikte dikkate değer bir artış göstermiştir. İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararının alındığı ilk andan itibaren sosyal medyada, eril şiddeti öven mekanizmaların harekete geçtiği gözlemlenmiş olup gelinen aşamada mevcut yargının pratiklerinden beslenen zihniyetin şiddete meyyali açıkça ortaya çıkmış durumdadır.

Sadece geçtiğimiz hafta içerisinde kamuoyuna yansıyan kadın cinayetleri meselenin toplumsal boyutlarını ortaya koymaktadır. Üniversite öğrencisi Azra Gülendamlı Haytaoğlu'nun maruz kaldığı cinsel şiddet ve akabinde canavarca hisle öldürülmesine giden süreç kadınların toplumda can güvenliklerinin olmadığını altını çizmektedir. Yine 2 kişinin tecavüzüne uğradığına dair şikayetleri sonuçsuz kalan Edanur Kaplan'ı intihara götüren süreç de bundan ayrı tutulamaz. Tıpkı İpek Er'i intihara götüren sürecin, yargı ve emniyet gereğini yapmadığı müddetçe devam edeceği artık şüphe götürmemektedir. Antalya'da Ali Alataş'ın boşandığı eşi Gülcan Kılınc ile annesi Gülizar Kılıç'ı silahla vurmasındaki motivasyon da benzer şekilde yargının pek çok kadın cinayetinde gösterdiği tutumdur.

Geçtiğimiz yılın verilerine göre erkekler en az 284 kadını öldürmüştür, 265 çocuk istismara maruz bırakılmış ve en az 255 kadın da şüpheli şekilde yaşamını yitirmiştir.

Yalnızca temmuz ayı içerisinde en az 24 kadın öldürülmüş, son bir haftada ise en az 11 kadın cinayeti kayıtlara geçmiştir. Bahse konu kadın ölümlerinin yalnızca bir sayıdan ibaret değildir. Bu ölümler büyük bir toplumsal kırılmaya işaret etmekte, kadınların can güvenliklerinin olmadığını açıklamaktadır. Kadın cinayetlerinin önlenmesi kuşkusuz yargı mekanizmalarının etkin bir soruşturma ve caydırıcı cezai yaptırımları uygulaması ile mümkün olacaktır. Nitekim dünyada eril şiddetin en çok görüldüğü ülkelerde, kadın cinayetlerinin etkin soruşturulmasını ve gerekli cezai yaptırımların uygulanmasını öngören düzenlemeler meselenin ciddi oranda çözümünü sağlamıştır. Türkiye’de ise kadın mücadelesinin en önemli kazanımı olan İstanbul Sözleşmesinden çekilme kararı, yargı mekanizmaları ile emniyet birimlerini kadına yönelik şiddet noktasında iyice etkisiz bırakmıştır. Yani dünya örneklerinin tersine bir yaklaşım söz konusu olup bu, aynı zamanda kadın cinayetlerini meşru gören bakış açısının hakimiyetine olanak sağlamaktadır.

İstanbul Sözleşmesi’nden çekilme kararının beraberinde büyük bir toplumsal kırılmayı getirmesinin kaçınılmaz olacağı ifade edilmesine rağmen bu karardan geri adım atılmamış, karara dair yapılan idari başvuruların sonuçsuz bırakılması da umut kırıcı olmuştur. Nitekim gelinen fazda bu öngörü gerçekleşmiş, eğitim durumu, sosyo-ekonomik şartları ne olursa olsun kadınların şiddetin mağduru olduğu elim örnekler birbiri ardına yaşanmıştır. Hatırlatmakta ve hatırlamakta yarar olacağı üzere İstanbul Sözleşmesi, aile içi şiddet de dahil olmak üzere, kadınları aşırı biçimde etkileyen kadınlara yönelik her türlü şiddet biçimi için geçerli olup taraf devletlere; ev içi şiddet (fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik), taciz amaçlı takip, tecavüz dahil, cinsel şiddet, cinsel taciz, zorla evlendirme, kadınların sünnet edilmesi, kürtaja zorlama ve kısırlaştırmaya zorlama şeklindeki davranışlara yönelik cezai veya başka bir hukuki yaptırım öngörmeyi zorunlu kılmaktadır. Türkiye Sözleşme’den çekilerek bu tür ağır yaptırım içeren suçları meşru göreceğini ilan etmiş, yaşanan cinayetlerin artışı da bunun bir zihniyet sorunu olduğunu ortaya çıkarmıştır.

İzah etmiş olduğumuz hususlar doğrultusunda yürütme makamında olanların konuya ilişkin sorumluluklarını yerine getirme zaruretleri acil bir mesele olarak önlerinde durmaktadır. Bununla beraber, parlamentonun da bu konuda önemli bir sorumluluğu söz konusu olup bu çatı altında meselenin çok boyutlu bir biçimde tartışılması ve alınacak tedbirlerin tespit edilmesi hayati önemdedir.